

Rolnummers 729-730
Arrest nr. 44/95 van 6 juni 1995

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek, gesteld door het Hof van Beroep te Antwerpen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters L.P. Suetens, H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, G. De Baets, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen

Bij ieder van de arresten van 29 juni 1994 respectievelijk in zake A. Winkeleer tegen de Belgische Staat en I. Jannes tegen de Belgische Staat, heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Doet artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek, luidend als volgt : ' Wanneer het verzet tegen het dwangbevel is afgewezen, kan tegen de rechterlijke beslissing niet op geldige wijze enig rechtsmiddel worden aangewend indien het bedrag van de verschuldigde sommen niet in consignatie is gegeven binnen de twee maanden na het verzoek dat de bevoegde ambtenaar bij aangetekende brief tot de belastingschuldige richt ', een discriminatie ontstaan tussen de vermeende belastingschuldigen die de financiële middelen hebben om het gevraagde bedrag te consigneren en dezen die deze middelen niet hebben, en is dit artikel aldus in strijd met artikel 10 en/of 11 van de Grondwet ? ».

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

In twee zaken voor het Hof van Beroep te Antwerpen rijst de vraag naar de ontvankelijkheid van beroepen ingesteld door belastingplichtigen tegen vonnissen waarbij hun verzet tegen de hen betekende dwangbevelen inzake B.T.W. ongegrond werden verklaard.

De Belgische Staat, geïntimeerde, voert aan dat die beroepen niet ontvankelijk zijn omdat geen of slechts laattijdig gevolg werd gegeven aan het verzoek om consignatie overeenkomstig artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek.

Het verwijzende rechtscollege overweegt dat de bevoegde ambtenaar niet de keuze heeft om al dan niet de consignatie te vragen en dat de betwiste bepaling - in tegenstelling tot de voorheen gegeven interpretatie - zo moet worden gelezen dat het bestuur, in geval van niet-consignatie, zich niet kan beroepen op de niet-ontvankelijkheid van het beroep indien de belastingplichtige niet werd gewezen op de verplichting om te consigneren.

Het Hof van Beroep is van oordeel dat de toepassing van de betwiste bepaling « ertoe leidt dat de mogelijkheid voor een van de partijen (de belastingplichtige) in een rechtsgeding om een rechtsmiddel aan te wenden afhankelijk is van haar financiële middelen » en « dat er derhalve twijfel bestaat of de mogelijkheid om een rechtsmiddel aan te wenden (het genot van dit recht) in B.T.W.-zaken zonder discriminatie is verzekerd zoals bedoeld in de artikelen (...) 10 en 11 van de Grondwet », en stelt vervolgens in elk van beide zaken de hoger geciteerde prejudiciële vraag.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

De expedities van de verwijzingsbeslissingen zijn op 4 juli 1994 ter griffie ingekomen.

Bij beschikkingen van 4 juli 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

In beide zaken hebben de rechters-verslaggevers geoordeeld dat er geen aanleiding was artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 13 juli 1994 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de verwijzingsbeslissingen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 11 en 17 augustus 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 13 augustus 1994.

Memories zijn ingediend door :

- I. Jannes, Steenweg op Wijchmaal 29, 3990 Peer, bij op 5 september 1994 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 23 september 1994 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 20 oktober 1994 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 24 november 1994 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Arts, gelet op de inruststelling van een Nederlandstalige rechter.

Bij beschikking van 21 december 1994 heeft de voorzitter in functie de zetel aangevuld met rechter J. Delruelle, gelet op de inruststelling van een Franstalige rechter, enkel en alleen om het Hof ertoe in staat te stellen uitspraak te doen over de in artikel 109 van de organieke wet bepaalde termijnverlenging.

Bij beschikking van 21 december 1994 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 4 juli 1995.

Bij beschikking van 24 januari 1995 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter R. Henneuse.

Bij beschikking van 7 maart 1995 heeft voorzitter L. De Grève de zaken voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van 7 maart 1995 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter-verslaggever E. Cerexhe wettig verhinderd was en in die hoedanigheid werd vervangen door rechter J. Delruelle.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 4 april 1995.

Van die laatste beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 7 maart 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 4 april 1995 :

- zijn verschenen :

. Mr. F. Smeets *loco* Mr. H. Vandebergh, advocaten bij de balie te Hasselt, voor I. Jannes;

. Mr. D. Le Fèvre de Ten Hove *loco* Mr. I. Claeys Bouúaert, advocaten bij de balie te Gent, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Arts en J. Delruelle verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *Onderwerp van de in het geding zijnde bepaling*

Artikel 92, tweede lid, maakt deel uit van hoofdstuk XIV, getiteld « Vervolgingen en gedingen - Rechten en voorrechten van de Schatkist », van het bij wet van 3 juli 1969 ingevoerde B.T.W.-Wetboek.

Naar luid van artikel 85, § 1, eerste zin, wordt bij niet-voldoening van de belasting, intresten, administratieve geldboetes en toebehoren een dwangbevel uitgevaardigd, waarvan de tenuitvoerlegging krachtens artikel 89, tweede lid, enkel door verzet van de belastingplichtige kan worden gestuit.

Op grond van artikel 92, eerste lid, kan de bevoegde rechter op verzoek van de B.T.W.-administratie en alvorens ten gronde te beslissen de verzetdoende partij veroordelen tot een provisionele storting of borgtocht.

Het aan het Hof ter toetsing voorgelegde tweede lid van artikel 92 luidt :

« Wanneer het verzet tegen het dwangbevel is afgewezen, kan tegen de rechterlijke beslissing niet op geldige wijze enig rechtsmiddel worden aangewend indien het bedrag van de verschuldigde sommen niet in consignatie is gegeven binnen twee maanden na het verzoek dat de bevoegde ambtenaar bij aangetekende brief tot de belastingschuldige richt ».

V. *In rechte*

- A -

Memorie van I. Jannes

A.1.1. Het probleem dat in onderhavige zaak wordt opgeworpen, is reeds in arrest nr. 73/92 van 18 november 1992 door het Hof behandeld.

Er is nog steeds discussie over de vraag of de bevoegde ambtenaar al dan niet over een discretionaire bevoegdheid beschikt om consignatie te vragen van de belastingplichtige die beroep instelt tegen een beslissing

waarbij zijn verzet tegen het dwangbevel is afgewezen.

Uit de tekst van de betwiste bepaling kan men niet afleiden dat de consignatie steeds moet worden gevraagd. Het is weinig zinvol te beweren dat de administratie steeds de consignatie moet eisen maar dat het beroep ontvankelijk blijft indien geen consignatie gevraagd is. Indien de administratie een gebonden bevoegdheid heeft, moet niet worden voorzien in oplossingen voor het geval dat zij haar verplichtingen niet nakomt.

A.1.2. Het kan niet worden ontkend dat de verplichting tot consignatie in vele gevallen aanleiding is tot onrechtvaardige toestanden. Mensen worden verplicht hun huis te verkopen om te kunnen consigner, maar nadien kan blijken dat zij geen B.T.W.-schuld hadden.

Ten deze werden effectief private goederen verkocht om te kunnen consigner, maar de consignatie geschiedde te laat door toedoen van de bank.

Een maatregel die in zijn gevolgen tot onrechtvaardige en onaanvaardbare toestanden leidt ten opzichte van bepaalde personen, kan niet anders dan discriminerend worden genoemd.

Memorie van de Ministerraad

A.2.1. De gestelde vraag is reeds ter sprake gekomen in arrest nr. 73/92 van het Hof van 18 november 1992 alsook in arrest nr. 43/93 van 10 juni 1993.

De betwiste bepaling geldt voor alle belastingplichtigen zonder onderscheid. De individuele weerslag ervan kan tot in het oneindige verschillen. Tussen bemiddelde en niet-bemiddelde belastingplichtigen bestaan allerlei gradaties met uiteenlopende kenmerken. Het is onmogelijk ergens een grens te bepalen tussen diegenen die wel voorafgaand tot consignatie kunnen verplicht worden en anderen.

De aangeklaagde ongelijkheid, indien zij er al zou zijn, kan onmogelijk verholpen worden. Nu ingevolge de hiervoor vermelde arresten vaststaat dat voor de betwiste norm een objectieve en redelijke verantwoording bestaat die evenredig is met het beoogde doel, kan de aangeklaagde diversiteit in de weerslag ervan niet als een schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel aangemerkt worden.

A.2.2. Noch uit de debatten in het bodemgeskil, noch uit de arresten die tot verwijzing besluiten, kan enig argument worden afgeleid dat tot een wijziging van de rechtspraak van het Hof zou nopen.

De overweging dat de mogelijkheid om een rechtsmiddel aan te wenden afhankelijk is van de financiële mogelijkheden van de belastingplichtige, leidt niet tot de vaststelling van een schending van het gelijkheidsbeginsel : er bestaan ter zake tot in het oneindige uiteenlopende verschillen. Daarbij komt dat de administratie meestal geen zekerheid heeft over de werkelijke financiële toestand van de belastingplichtige.

De beschouwing van het verwijzende rechtscollege dat het doel van de wetgever - namelijk het vrijwaren van de rechten van de Schatkist - met andere middelen kan worden verwezenlijkt, is niet relevant. Die beschouwing leidt tot een discussie over de opportuniteit van de betwiste bepaling, waarover de wetgever oordeelt.

B.1. De prejudiciële vragen betreffen de bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet van artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek. Die bepaling schrijft voor dat het beroep dat door de belastingplichtige wordt ingesteld tegen een beslissing houdende afwijzing van zijn verzet tegen een dwangbevel inzake B.T.W. niet ontvankelijk is, indien niet binnen twee maanden gevolg wordt gegeven aan het verzoek tot consignatie van de bevoegde ambtenaar.

B.2. In de arresten die tot verwijzing besluiten is het Hof van Beroep te Antwerpen van oordeel - in tegenstelling tot de interpretatie die besloten lag in vroeger aan het Arbitragehof gestelde vragen - dat de administratie verplicht is in ieder geval de consignatie te vragen, ongeacht de concrete situatie van de belastingplichtige. Het Hof van Beroep stelt de vraag of artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek, in de interpretatie waarbij die bepaling aan de ambtenaar een gebonden bevoegdheid toekent, een discriminatie doet ontstaan tussen vermeende belastingplichtigen die de financiële middelen hebben om het gevraagde bedrag te consigneren en die welke deze middelen niet hebben.

B.3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Dezelfde regels verzetten er zich overigens tegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de aangevochten maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.4. De bepaling van artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek strekt ertoe de rechten van de Schatkist veilig te stellen tegen dilatoire beroepen. De wetgever vermag te oordelen dat, om die doelstelling te bereiken, in de mogelijkheid moet worden voorzien om de consignatie te

vorderen van een geldsom, tot de betaling waarvan de appellant door een rechterlijke beslissing is veroordeeld.

B.5. Een algemeen rechtsbeginsel van de dubbele aanleg bestaat niet. Weliswaar is de wetgever verplicht, wanneer hij in het rechtsmiddel van het hoger beroep voorziet, geen discriminerende ontvankelijkheidsvereisten te stellen.

B.6. Ten deze stelt de wetgever de toegang tot de rechter in hoger beroep afhankelijk van de consignatie van de sommen die krachtens het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg verschuldigd zijn.

Een dergelijke inperking van het recht om hoger beroep in te stellen kan niet als kennelijk onevenredig ten aanzien van het nagestreefde doel worden aangezien, in zoverre artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek aldus wordt geïnterpreteerd dat het aan de bevoegde administratie de zorg laat rekening te houden met de concrete gegevens van elke zaak, met inbegrip van de financiële toestand van de belastingplichtige, om na te gaan of de consignatie al dan niet aangewezen is om de wettelijke doelstelling te verwezenlijken.

Daarentegen heeft genoemde bepaling in de interpretatie die de verwijzende rechter eraan heeft gegeven, waarin de bevoegde administratie in ieder geval de verplichting heeft de consignatie te vragen, ongeacht de concrete situatie van de belastingplichtige, tot gevolg dat in geen enkele hypothese een rechtzoekende die niet over de noodzakelijke middelen beschikt om de gevraagde consignatie te verrichten een ontvankelijk hoger beroep vermag in te stellen. Aldus bemoeilijkt de wetgever op een discriminerende manier de uitoefening van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak.

F o u t ! B l a d w i j z e r n i e t g

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek, in de interpretatie die de verwijzende rechter eraan geeft en waarin die bepaling aan de bevoegde ambtenaar een gebonden bevoegdheid toekent, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- Artikel 92, tweede lid, van het B.T.W.-Wetboek, in de interpretatie waarin die bepaling aan de bevoegde ambtenaar een discretionaire bevoegdheid toekent, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 6 juni 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève